

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEIPARÆ, ET S. LUCÆ
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

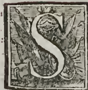
QUÆSTIO MEDICO-CHIRURGICA,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS manè discutienda, in Scholis Medicorum, die Jovis decimâ-quintâ Martii, anni M. DCC. XLII.

M. FRANCISCO MERY,
Doctore Medico, Præside.

An tenuium Intestinorum Vulnus lethale?

I.

SCELERIS purus homo fortunatam hanc annorum decurrebat seriem, quam nec fœdabat hiems gelida, nec torrida torquebat æstas: res non erat labore duro parta, sed prodigus ager, munificentissimi Creatoris bonitate, parabat sine arte mensam; aëre puro dies lucebant sereni, noxque soluta curis breves spargebat umbras: torus erat pudicus, non tristis; dabat leges prudens simplicitas, mens erat quieta, & salubre corpus viribus fruebatur ingenuis: non sidere maligno dira sæviebat morborum cohors, nec supremum diem, criminis vectigal, horrebat juventus virilis nescia vulnerum. At ex quo ingrata gens, omne ausa scelus, supremæ Majestati æqualem se credere non horruit, fatale illud, *Morieris*, juravit Omnipotens. Jam jam ultione justâ irati numinis persequente sontes, quàm subitò (horrendum dictu) totius naturæ mutata facies! Aut igneus æstuat aër, aut gelido quassata frigore torpent membra: inculta segetem recusat tellus, solertique versata manu pestiferum sæpiùs depromit gramen. Terra, Pontus, Aër, quidquid tandem in humanæ gentis commodum salutemque dederat summus Opifex, furoris divini nunc Minister, maledictique obsignatum caractere, hominem undique ineluctabili vulnerat telo. Homo ipse profundioribus jam tenebris obcœcatâ mente, hominis adest hostis infensissimus. Ruit in pejus, huncque fallacibus inhonestæ voluptatis captum illecebris, morbos mortemque appetere quis non crederet? De homine actum erat, nisi

Medicinam creasset Altissimus & Medicum, qui nunc prudenti consilio morborum furores debellaret peritus, nunc doctâ manu & solerti, presens vulneribus ferret auxilium. Atquàm tristis heu! nimiùm docet temporum series Arte doctâ nonnumquam plus valere malum, & sæpiùs exstare vulnera, quæ brevi sequitur mors ineluctabilis. Sic Hippocrates * tenuium intestinorum Vulnus lethale pronuntiat. Caveas tamen-nè te incautum hujuscemodi vulneribus medicas afferre manus pigeat, quorum medelæ non obstat nec structura partium, nec repetita pluries experientia felix.

* *Aph.* XVIII. *sect.* 6.

II.

A Pyloro ad anum unicus propriè in conspectum venit canalis, mille inflexus circumvolutionibus reflexusque, qui Intestinorum nomine designatur: hæc intestina, pro volumine diversâque densitate, in Tenuia distinguntur & Crassa, quæ quidem cùm texturâ & compositione intrà se discrepent, utraque triplici nomine partiri placuit Authoribus. Tenuibus ergò assignantur *Duodenum*, *Jejunum*, & *Ileum*, per crassa verò *Cæcum* intelligas, *Colon*, & *Rectum*. De crassis silemus ad propositum non pertinentibus quædam de tenuibus delibaturi. Quadruplici tunicâ constat quodlibet intestinum, quintuplici, si tunicam Ruischii Cellulosam admittere placet. Prima & exterior à Peritoneo producta Communis nuncupatur: stamine celluloso armatur intùs quod Cellulosam Ruischii efformat tunicam: hæc Mesenterio continua est faciléque in pinguibus animalibus detegitur flatu, pinguedine referta. Secunda Carnea est sive Musculosa, duplici conflatur fibrarum ordine. Hic externus, internus ille. Uterque licet sibi invicem ita strictè annectatur, ut vix separari valeat, diversam tamen obtinet texturam; externus longitudinalis conspicitur & gracilis, internus crassior, quasi totidem circuli segmenta, totum intestini canalem transversè peragit. Sub nomine Nerveæ noscitur tertia, aspersa glandulis, vasculis conspicua, cellulisque instructa pluribus; majori cæteris donatur amplitudine, unde apparent rugæ, & valvulæ nascuntur. Quarta tandem sive interior vocatur villosa: Mollioris est substantiæ, Nerveæ quâ fulcitur magnitudinem adæquat, variasque ipsius ubique obducit cellulas. Vasorum fines sanguiferorum, lacteorumque principia sustinet; Hinc examine facto accuratiori cribrum meritò diceres. Hæc de omni intestino: Quædam nunc de quolibet intestino tenui observare juvat.

III.

DUODENUM, à longitudine duodecim quasi digitorum, statim atque à Pyloro ortum traxit, retrorsùm primo & obliquè descendendo paululùm incurvatur; posteà versùs Renem dextrum secundâ, ut ita loquar, flectitur curvaturâ: Renali tandem arteriâ venâque renali & cavâ salutatis, sensim sine sensu ante aortam extremasque dorsi vertebras à dextrâ ad finistram ascendendo, novo flexu, qui ut extrema pars duodeni haberi potest, sinistrum versùs renem excurrit obliquè. Tribus vel quatuor circiter à Pyloro digitis, prominente uno hiatu, choledochi pancreaticique ductûs oscula recipit. Musculosam duodeni tunicam cæteris multò crassiorem aspicias. A Nerveâ ejusdem intestini villosâque tunicis plurimæ nascuntur plicaturæ, quas valvularum Conniventium insigniunt nomine. In principio duodeni valvulæ apparent nullæ, complures in progressu. Arteriam à cœliacâ sibi propriam vindicat Duodenum. Jejunum, quod sæpe vacuum conspicitur, ab ultimâ proficiscitur Duodeni curvaturâ. Hinc à sinistrâ ad dextram paululùm deflexum, circumvolutionibus variis superiorem regionis umbilicalis partem potissimùm occupat. Tunicæ Jejuni eâdem ferè pollent texturâ ac Duodeni, sed crassâ minùs. Valvulis præstat Conniventibus, quæ latitudine & numero plures, à se invicem nullatenùs ferè recedunt. Quâ autem arte certò innotescere valeat Jejuni finis & principium Ilei, res sat obscura: à colore hîc intenso magis, illic minus, discrimen illud emanare censent alii; Alii à Valvularum obliteratione repetunt. Rectiùs, ni fallor, si Jejuno Ileoque in quinque partes æqualiter partitis, duas tribueris Jejuno, tres Ileo concesseris. Ileum infra umbilicalem regionem juxta ossa Ilei situm imprimis animadvertitur: Jejuni circumvolutiones à lateribus & inferiori parte ita obvolvit Ileum, ut à sinistrâ ad dextram per hypogastrium serpens, ibi Renem dextrum paulisper infra desinat, valvulâque præstanti, quam valvulam Coli Bauhini appellare placuit, novo veluti Pyloro crassis annectatur intestinis. Tenuium intestinorum substantiam vasa perreptant numero & copiosissima: arterias suppeditat Mesaraica superior, ad Hepar & Portam abeunt venæ; Pari vago & Intercostali debentur nervi, lacteis luxuriant insuper lymphaticisvè. Ea sunt quæ in hujuscemodi intestinorum specie observanda potissimùm veniunt, in quorum vulneribus tristem, heu! quotidie successum sortitur Chirurgia vel peritior. Nulla-ne ergò remanet spes? trucique vultu, vulnerato semel crudelis semper mors prænuntianda? absit. Horrendum, ingens licèt immineat periculum, macte animo, laboremque non recuses pavidus. Tenuium intestinorum vulneris medelæ nec repugnat partium conditio, nec experientia reluctatur.

IV.

VULNERIS nomen latiori acceptum significatione ad quamcumque partium corporis disjunctionem solutionemvè continui designandam usurpatur: Apud Medicos tamen invaluit

usus hanc duntaxat solutionem continui titulo vulneris insignire, quæ in partibus corporis mollibus, non ab omni indiscriminatim solvente causâ, sed à corporibus duris & gravibus, quocumque inflictis modo applicatisve ortum duceret; Hinc violata partium mollium unio, quæ à clandestinis fluidorum intra corpus vel genitorum, vel accedentium ab extra ictibus manat, vulnus proprié non est, sed Ulcus appellabitur: cùm autem vulnera non à diversis solùm corporum à quibus infliguntur superficiebus diversas obtineant formas, sed tùm naturâ & numero partium vulneratarum, tùm sympomatum, quæ vulnera concomitantur, majori vel minori ferocitate differant plurimum; Principes idcircò quædam statutæ sunt vulnerum differentiæ. Vel ergò impactum corpus acie aut acumine instructum reperitur, cedendoque aut pungendo partium unionem frangit; vel nec acumine præditum, nec acie, mole simplici ac forti motu contundendo, partes secundum susceptam motûs lineam à vicinarum contactu removet. Si primum, vulnus dixeris Incisionem aut Puncturam. Si posterum, Contusionem appellaveris. Et iterum vulnus aut cutem tantùm extimam aperit, penetratve profundiùs, nulla tamen ab eo inductâ carnium deperditione, non aperturâ majoris momenti vasorum illatâ, nullo ingruente graui symptomate, & simplex nuncupatur: aut carnis subjectæ non mediocris adest jactura, vas plurimi ponderis resecatum, vulneratus tendo, dolor sævit, longè latèque serpit inflammatio, & Compositum nominatur. Tenuium intestinorum vulnus hic loci latiori acceptum significatione fatemur ultrò, & per hujuscemodi vulnus quamlibet tenuium intestinorum continui solutionem intelligimus, quæcumque sit unionis violatæ causa: Oriatur ergò ab externo corpore gravi impetu vibrato, à tacitis fluidorum intrà corpus latenter agentium ictibus trahat originem, proficiscatur tandem ab imperitâ Chirurgi manu, ut in variis, quas diversæ postulant Herniarum species, operationibus, *Bubonocele* præsertim, accidit sæpiùs, hanc solutionem continui, sive sit simplex sive composita, vulnus appellare placet cujus medelæ non repugnat partium natura. Absit negare velimus à tenuium intestinorum vulneribus compositis præsertim periculum imminere & quidem præsentissimum. Nonne etenim vulneratis tenuibus intestinis, bilis cum succo chyloso in cavitatem abdominis partim depluens, corruptionem partibus contentis importat? Ignoratur-ne hæc intestina motu gaudere *peristaltico* fortiori, læsaque, contenta tantò vehementiùs extrà cavitatem protrudere? Quis nescit ab eorum læsione inflammationes suboriri sæpiùs, spasmos, convulsiones? compertum tandem nonne est tria hæc intestina, utpotè minùs musculosa, difficiliùs coalescere? Quid inde? vulnus erit periculi plenum, non lethale. Manum semper operi admoveat Chirurgus. De educendis peregrinis quibuslibet corporibus vulneri infixis sollicitus primò, partes divisas, si externè promineant, suo loco reponat. Partium labra ad intimum, quantùm patietur substantiæ jactura, urgeat contactum, roborantibus modò, putrefactionemque arcentibus remediis utatur prudens, modò, prout postulaverit temporum opportunitas, lenientibus demulcentibusque spasmos astringentia misceat & consolidantia. Venæsectionibus sæpiùs repetitis compescatur inflammatio, tenuissima dioeta & fame, ut ita loquar, emaciandus æger, ne major fæcum proventus adveniens, & unionem prohibeat & augeat symptomata. Sic sæpiùs vel in magnis etiam vulneribus muscularium ope fibrarum coalescent partes, velsi majus sit substantiæ dispendium, » quod carnis deest partibus, (ut ait Magister in arte » Medica magnus *Hecquetus* * noster) ex partium viciniâ suppletur, quæ suàs partibus vulneratis » mutuando applicandoque carnes, gluten commodant, mutuoque adhæsu concesso, cicatrici » tempus suppeditant, modum, instrumentum «. Nec ab opere deterreat Chirurgum materia è vulnere depluens, Musculosarum tenuitas fibrarum, Nervearum numerus, motusque partium unioni resistens. Nonne, vesica motu donatur & quidem plurimo, salibus urinæ potentissimis alluitur indesinenter, totaque Membranacea ferè & Nervea conspicitur. Quàm tamen graviter erraverunt, qui ipsius corporis & fundi vulnera lethalia decantabant, sat superque demonstravit, tam felici successu in operatione Lithotomiæ per Altum apparatum, in fundum vesicæ, larga sæpius à peritissimo Doctore Douglas incisio peracta. Mutatâ parte de Intestinorum vulneribus res narratur. Sed tenuium Intestinorum vulneris medelæ non obstare partium texturam, tutissimus est demonstrandi modus, testem appellemus experientiam.

* *Comment. in Hipp. sect. 6. Aph.* XVIII.

V.

DUOBUS circiter ab hinc annis in mulierem septuagenariam, orbatam visu infirmâque admodùm gaudentem valetudine, celebrata est *Bubonoceles* operatio. Mâle affectum erat intestinum tenue *Gangrenâ*que suspectum. Lotum illud calido vino spirituque vini irroratum, in abdominis cavitatem reponitur. Quæ gravissima intestini strangulationem comitata fuerant symptomata, post operationem subitò remiserunt. Horâ ab operatione unâ laxata est alvus; Per novem dies, nullo exasperante febrili motu, tranquilla remansit ægrotans: At die decimo excrementa per vulnus erupêre biliosa. Materia erat & adeò luxurians, ut totus omnino fœdatus est lectus, & acris ita, ut extimâ cute abdomen & crura spoliaverit. Per sex vel septem hebdomadas per vulnus prodierunt fœces; At duobus circiter mensibus exactis, consolidatum est vulnus, hodieque sat firmâ fruitur valetudine mulier. Vigenti jam elapsi sunt anni ex quo eâdem opera-

tione tentata est mulier vetula. Ipso tempore operationis, diebusque primis sequentibus, quæ in operatione relatâ modò acta diximus, sunt pariter observata. At septimo manè, lintea cujuslibet generis materiâ stercorali & biliosâ contaminata invenit Chirurgus. His è vulnere extractis, materia ejusdem naturæ, quantitate notabili, cum impetu prosiliit foràs. Diebus quindecim absque ullâ sensibili mutatione idem permansit status: Tunc solidiorem adepta sunt consistentiam excrementa. Die vigesimo per Anum determinata sunt paululùm, vividiorique donatum colore apparuit vulnus. Vigesimo-octavo tandem, nullâ jam per vulnus prodeunte materiâ, octo dierum spatio, ita felici obductum est cicatrice, ut optimè convaluerit mulier. Nonne per omnes Belgicæ-regiæ civitates famosus fuit circulator ille, qui ut facilius strangulationi intestinorum in Herniis succurreret, largâ incisione secabat intestinum, illudque contentis per aperturam vacuatum in abdomen reponebat. Audaci hujusce modi methodo & temerariæ insistendum licet non sit, cùm in pluribus tamen felicem habuerit exitum, tenuium intestinorum vulnus lethale non affirmandum demonstrat evidenter. Nec reponat aliquis nos in referendis curationibus, à nobis duntaxat cognitis, totos incumbere. Authores, & quidem melioris notæ adire non pigeat, *Seidelium*, *Hollerium*, *Gemmam*; felices pariter expertos fuisse successus comperiemus. » Cuidam (inquit *Hollerius*) perforatus venter acuto ense, intestina tenuia vulnerata & pars » crassorum. Exierunt intestina per vulnus & stercus: desperatus erat à Medicis, sed longâ curâ » convaluit. Sic suam aperit mentem *Gemma*. « Vidi quibus intestinorum portiones satis effatu » dignæ, tum per abcessus tum per vulnera sunt ablatæ, & tamen vivunt, unamque in rebus » desperatissimis divinæ bonitatis & fortitudinis gratiam profitentur: assertioni tandem nostræ » metam imponet atque coronidem *Seidelius*. Sic loquitur. Pertuso perfectovè tenui quopiam » intestino lethale est, inquit *Hippocrates* Aph. 18. Sect. 6. Huic aphorismo planè adversum ac » repugnantem casum paucis ante annis observavi in cive quodam Gryphswaldensi sexagenario, » cui cum diebus tribus continuis alvus obstricta esset & vehementissimis circa umbilicum dolo» ribus infestaretur, potionem purgantem exhibui, quâ primâ vice nec alvum deposuit, nec do» lores quicquàm remiserunt. Eâdem verò, tribus diebus exactis, repetitâ, & alvus laxata est, » & dolore sublato, tumor quidam in Epigastrio circa inguen dextrum erupit. Tonsor ad eum » vocatus, tumorem convenientibus remediis maturatum scalpello aperuit, ex quo pus sanguini » permixtum effluxit. Octavo die post apertionem tumoris, cum ulceri medicamenta mundifi» cantia & detergentia linamento excepta admoveret, potus, unâ horâ postquàm ab ægro assum» ptus esset, per vulnus emanare cœpit tanto impetu, ut simul linamentum è vulnere propelle» ret. Sequentibus diebus etiam panis, caro, & reliqui solidiores cibi, aliquo modo alterati per » idem vulnus effluxerunt. Hâc re territus æger jam planè de salute suâ actum esse censuit. Cum » verò aliquot diebus potione ex radicibus & herbis quibusdam constringentibus ac consolidan» tibus præparatâ uteretur, & vulneri exteriùs sarcotica adhiberentur, primo cibus, deinde etiam » potus paulatim substitit, ac vulnus intrà sex septimanas integrè ac perfectè sanatum est. « At objiciet aliquis, Quot tamen vulneratis semel tenuibus intestinis, morte præcipiti rapiuntur quotidie? illud fatemur iterum atque iterum. Hinc tenuium Intestinorum vulnus periculi semper & aleæ plenum. Sed etiamsi unus duntaxat nobis suppeteret casus constans felixque, in quo vulnus tenuium Intestinorum medelam admisisset, concludere meritò possemus. Ergò curationi vulnerum tenuium intestinorum nec textura partium repugnat, nec reluctatur experientia.

Vide Schenkii Obs. Med. L. 3. de Vuln. intest.

Ergò tenuium Intestinorum Vulnus non lethale.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Joannes-Jacobus Belleteste.

M. Michaël-Philippus Bouvart.

M. Michaël-Josephus Majault.

M. Antonius Ferrein, è Regiâ Scientiarum Academiâ.

M. Bartholomæus Mury, Chirurgiæ Professor designatus.

M. Carolus Payen, Chirurgiæ Gallico Idiomate Professor.

M. Henricus Besnier, Pharmaciæ Professor.

M. Joannes Besse, Dotariæ Hispaniarum Reginæ à Consiliis & Medicus Primarius.

M. Antonius de Jussieu, Regiæ Secretis, Regiæ Scientiarum Academiæ, Regiæque Societatum Angliæ & Prussiæ Socius, Botanices in Horto Regio Parisiensi Professor ac Demonstrator.

Proponebat Parisiis SILVESTER-ANTONIUS LE MOINE, Mimatensis, Baccalaureus Medicus, A. R. S. H. 1742. à sextâ ad meridiem.

Typis QUILLAU, Universitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, 1742.